

VKON Online Café

Levensduur en Economie

1 juni 2026 (#1 uit serie van 5)

Spreker: Marlies Immink (VKON)

Levenduur loont

Medegefinancierd door:

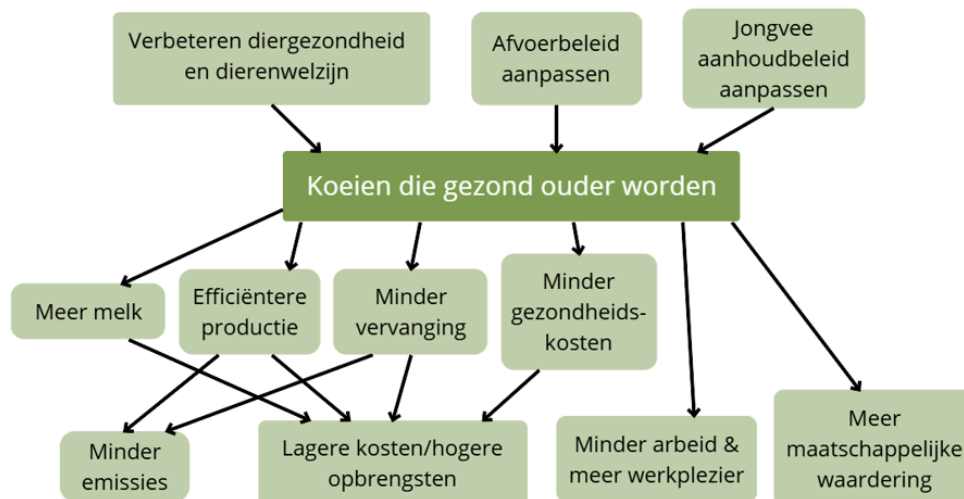
Medegefinancierd door
de Europese Unie

Samenvatting 'Een langere levensduur betekent een beter bedrijfsresultaat'

Succesvol levensduur verlengen, zodat het loont, wordt bereikt door koeien gezond en productief ouder te laten worden. De gemiddelde leeftijd bij afvoer van melkkoeien in Nederland is 6 jaar en 1 maand, wat betekent dat de helft van de koeien al voor die tijd wordt afgevoerd. Deze groep is economisch gezien de meest interessante groep als je wilt werken aan levensduurverlenging.

Koeien worden gezond ouder als je investeert in het verbeteren van diergezondheid en dierenwelzijn en als je ook het afvoerbeleid en jongvee aanhoudbeleid daarop aanpast. De maatregelen die een melkveehouder kan nemen om de levensduur te verlengen vallen dan ook in die 3 categorieën. De voordelen van een langere levensduur op deze manier, zijn in onderstaande afbeelding weergegeven.

Efficiëntere productie

Een langere levensduur betekent een efficiëntere productie, omdat gezondere koeien relatief meer energie kunnen besteden aan melkproductie i.p.v. aan afweer en herstel. Omdat koeien ouder worden, is er minder jongvee nodig, wat ook bijdraagt aan toename van de efficiëntie. Jongere koeien gebruiken namelijk ook een deel van de energie voor groei, wat bij oudere koeien niet meer nodig is. Daarnaast is bij een oudere veestapel de productie per koe gemiddeld hoger, wat ook efficiënter is.

Vervangingspercentage

Minder vervanging betekent minder jongvee en dus ook minder opfokkosten. Hier zitten risico's aan omdat je, bij plotselinge uitval, te weinig jongvee kunt hebben. Om deze risico's in te dammen kun je rekening houden met de gemiddelde uitval op het bedrijf en met de leeftijdsopbouw van de veestapel. Als je een staafdiagram maakt van de leeftijdsopbouw van de veestapel, dus aantal dieren per leeftijd, dan kun je zelf een inschatting maken of er voldoende jongvee is. Je weet zelf vaak waardoor opvallende pieken of dalen komen, dus daar kun je dan vervolgens weer rekening mee houden.

Meer melk

Gemiddeld bereikt een koe pas in de 5^e lactatie haar topproductie. Over het algemeen geldt dus in Nederland dat bij een langere levensduur de productie per koe toeneemt. Pas na de 5^e lactatie neemt de productie af, al blijft het nog langere tijd hoger dan de productie van een vaars. Zie onderstaande tabel voor het gemiddelde verloop van de lactatieproductie van een koe.

Leeftijdsgroep	Relatieve productie	Productie per lactatie	Levensproductie
Vaarzen	75%	9.000	9.000
2e kalfskoeien	87%	10.440	19.440
3e kalfskoeien	97%	11.640	31.080
4e kalfskoeien	99%	11.880	42.960
5e kalfskoeien	100%	12.000	54.960
6e kalfskoeien	98%	11.760	66.720
7e kalfskoeien	95%	11.400	78.120
8e kalfskoeien	91%	10.702	88.822
9e kalfskoeien	87%	9.918	98.740

Minder gezondheidskosten

Er is geen duidelijke relatie tussen levensduur en gezondheidskosten, dus het is niet aangetoond dat een langere levensduur leidt tot hogere gezondheidskosten. Het kan zijn dat de manier waarop

we de cijfers vergelijken een vertekend beeld geeft van de werkelijkheid. Wanneer we bijvoorbeeld alleen de dierenartskosten meenemen als gezondheidskosten, maakt het veel uit als je als bedrijf ervoor kiest om ook periodieke controles, drachtcontroles en bijvoorbeeld bolussen bij de dierenarts af te nemen of dat je dat bij een andere partij doet. Wat we verwachten is dat een deel van de gezondheidskosten verschuift van curatief naar preventief.

Sinds het antibioticagebruik verminderd is, is de levensduur niet verslechterd. Hieruit kan opgemaakt worden dat we antibiotica niet nodig hebben om de levensduur te verlengen.

Economisch resultaat van levensduur verlenging

Uit een analyse van praktijkbedrijven met ruim 100 koeien kwam 8 maanden extra levensduur uit op een economisch voordeel van ca. 1.600 euro tot 2.000 euro per jaar.

Het is de manier waarop je de langere levensduur bereikt, die bepaalt hoe het doorwerkt in je bedrijfsresultaat.

Als voorbeeld zijn er twee scenario's door gerekend:

1. Het bereiken van een langere levensduur door een hogere tolerantiegrens.
2. Het bereiken van een langere levensduur door te zorgen voor gezondere koeien en daardoor minder uitval realiseren.

Scenario 1.	Scenario 2.
Leeftijd koeien omhoog (zowel aanwezig als afgevoerd) +0,5 jaar.	Leeftijd koeien omhoog (zowel aanwezig als afgevoerd) +0,5 jaar.
Maar ook:	Maar ook:
<ul style="list-style-type: none">• Hoger celgetal + 40.000 en meer mastitis +15 behandelingen• Langere tkt + 10 dgn en meer inseminaties +0,3• Meer stofwisselingproblemen + 5-7 %• Meer klauwproblemen +30	<ul style="list-style-type: none">• Lager celgetal - 40.000 en minder mastitis -5 behandelingen• Gelijke tkt + 0 dgn en meer inseminaties +0,1• Minder stofwisselingproblemen -2-3 %• Minder klauwproblemen -10%

Bij optie 1 is het saldo resultaat negatief, bij optie twee is deze positief.

Economisch optimaal

De economisch optimale levensduur van een koe is 10 jaar. Per bedrijf verschuift dat naar boven of beneden afhankelijk van bedrijfsopzet en bijbehorende kosten en opbrengsten. Conclusie: we

hoeven niet gauw bang te zijn dat we koeien te lang aanhouden, mits ze gezond blijven.

Wat kun je zelf doen?

Focus op de gedwongen afvoer en onderschat de kosten van ziekte daarbij niet. Bijvoorbeeld bij uierontsteking: hier komt melkderving bij kijken maar ook bijvoorbeeld verhogen van de infectiedruk en eventuele behandelkosten.

Marlies Immink: *“Zorg voor inzicht in kosten en opbrengsten. Hoeveel levert een bepaalde investering op, op het gebied van levensduur?”*

Kijk naar de vrijwillige afvoer en houd je aan de **gouden regel**:

Voer een koe pas af als:

- Je denkt dat ze de volgende lactatie niet meer doorkomt door problemen die je verwacht
- óf als ze minder produceert dan een nieuwe vaars zou doen

Levensduur en lactatielengte (n.a.v. een vooraf ingezonden vraag)

Levensduur en persistentie zijn sterk gecorreleerd. Koeien die snel pieken en dalen hebben meer kans op problemen en dus een lagere kans op een langere levensduur. Als de tussenkalftijd langer is, heeft de koe minder kalveren in haar leven. Elke droogstand is een risico op problemen dus minder droogstandsperiodes geven meer kans op een langere levensduur. Zolang een koe op een acceptabel niveau langer persistent is en niet gaat vervetten, dan is dit vaak positief voor de levensduur. Persistentie wordt voor 20% bepaald door de afstamming. Dit betekent dat de andere 80% door omgevingsfactoren wordt bepaald welke dus erg belangrijk zijn.

VKON

www.vkon.nl

info@vkon.nl

Daarleseweg 35A
7683 RC Den Ham

Meer informatie
www.omdatlevensduurloont.nl

Het GLB-kennisproject 'levensduur loont' wordt medegefinancierd door:

Medegefinancierd door
de Europese Unie

provincie **Overijssel**